

ce este real în mine din Richard - să fac ceea ce consider că e bine. Eu pot, în calitate de creator, să am o atitudine, atunci când modelez un personaj. Toată creația lui Shakespeare, dacă mă conține, o conțin. Problema oglinzii se rezumă de fapt la întrebarea: Cine ține oglinda? „Richard al III-lea e un om urât, ghebos, plin de complexe - fundamental rău. Tu l-ai făcut nefericit, fascinant, aproape onest...” I-am răspuns: „Da, în primul rând pentru că pe mine nu mă interesează să joc un om rău”. „Atunci de ce ai ales acest personaj?” „Pentru că eu cred, și am putut-o demonstra, că din orice om rău poate fi iertată măcar o parte.” „Păi da, dar tu ai cu totul altă concepție decât autorul...” „Nu, eu rostesc aceleași vorbe, împrejurările sunt aceleași...” „Este o îndrăzneală îngrozitoare”, a conchis interlocutorul meu. Nu i-am spus lui, dar vă spun dumneavoastră că, deși suntem complexați pentru că aparținem unei culturi mici, noi, actorii români, avem capacitatea înăscută de a plămădi personaje care aparțin oricărei literaturi dramatice. De a le trece prin porii noștri într-un fel straniu și unic. Un soi de alchimie pe care o stăpânim și pe care nu ne-o poate contesta nimeni.

Nu aveți nici o nostalgie pentru dramaturgia rusă? Ați jucat,

pare-mi-se, numai în Trei surori...

Nu s-a mai putut și altceva. Era un spectacol frumos, cu o respirație specială; avea „excelent croit” timpul existenței: un timp dramatic care părea că se suprapune celui real.

Dar nu v-ați mai întors la o astfel de experiență.

Nu.

Teatrul suferă permanente mutații, se caută formule noi, se revine asupra unor modalități folosite mai demult. Este în continuă „fermentare”...

Da, dar, din păcate, foarte puțini oameni, referindu-se, astăzi, la teatru știu cu adevărat despre ce este vorba. Teatrul este agresat de reclamă, de distracție, de divertisment. El a răspuns destul de bine și acestei provocări. Din păcate, nu știu dacă va răspunde la fel de bine - poate că da - la provocarea de a fi transformat în *instrument*. Probabil că are în el însuși capacitatea de a exprima ideologic ceva și de a manevra lumea, cum au Biblia sau marile legende ale omnirii. Dar nu e ușor pentru noi. Epoca burgheză a dat o mare lovitură artiștilor. Un artist, în esența lui, trebuie să fie dispus să-și „trăiască” personajele în orice condiții, indiferent că a mâncat sau nu, că este bogat sau sărac. Apoi, aceeași epocă a „creat” actorul de

carieră, deși în mod normal, un actor n-ar trebui să aibă legătură cu cariera. Și tot epoca burgheză a făcut posibilă *cumpărarea, manevrarea* actorului. Sigur că spiritul actorului adevărat rămâne neatins, el nu aparține vreunui strat social. **Cum se simte un actor când „trec” premiile pe lângă el? Mă gândesc că, ani la rând, nu ați fost nici măcar nominalizat de către jurile UNITER.**

N-am simțit nimic rău. Era, dimpotrivă, și ceva bun în asta. Am învățat că poți crea în liniște, fără tentații. Din cauza asta am fost sincer șocat când, în acest an, mi s-au dat două premii. A fost ca pe vremea copilăriei, când uitam că tata mi-a promis o bicicletă dacă aveam să iau zece la limba română și, când totuși o căpătam, era ca și cum aș fi visat. Eu îmi făcusem treaba oricum.

Credeți că artistul are neapărată nevoie de o recunoaștere de acest fel? Îl ajută?

Cred că da, deși la noi lucrurile sunt atât de amestecate... Am simțit dintotdeauna nevoia unei definiții clare a noțiunii de *premiu*. Atunci când cineva primește un premiu, lucrul acesta *trebuie* să însemne cu adevărat ceva. Altfel, dispăre motivația.

Marinela Tepeș

SPS *profil de pe scândura* **Premiile Criticii**

Constat cu regret dispariția premiilor anuale pentru creatorii de teatru cunoscute sub numele de Premiile Criticii. Ca urmare a unificării celor două secții române ale Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru s-a optat pentru păstrarea doar a Galei UNITER, căci cele două secțiuni s-au reunit sub „umbrela” UNITER. Personal, regret dispariția Premiilor Criticii și voi argumenta de ce.

În primul rând, încă o ocazie de a recunoaște public valoarea unor artiști mi se pare a avea o componentă de igienă socială, într-o realitate românească în care adesea pare că numai cinismul și lipsa de scrupule au câștig de cauză.

În al doilea rând, în lipsa unei retribuții materiale decente, câteva premii pot ajuta la păstrarea tonusului. Societatea le arată astfel creatorilor de teatru că, deși

nu îi poate plăti cum merită, îi respectă. Mi se pare important.

În al treilea rând, modul de desfășurare a ceremoniei de acordare a Premiilor Criticii era diferit de cel al Galei UNITER. În timp ce la prima decernare premianții erau cunoscuți și anunțați în presă, iar ceremonia devenea doar o sărbătoare în sine, la cea de-a doua suspansul e prelungit prin mecanismul nominalizărilor și al deschiderii plicurilor cu numele premianților chiar în fața spectatorilor. În timp ce la prima premiile reflectau opțiunile criticii de teatru, la cea de-a doua avem de-a face nu numai cu două jurii (unul de nominalizări și unul de premieri), ci și cu opțiunea tuturor categoriilor de profesioniști din lumea teatrului reprezentați în aceste două jurii.

În al patrulea rând, în condițiile scăderii continue a publicului la manifestările cul-

turale, aceste premii au inclusiv o componentă comercială, căci „marfa” premiată se vinde mai bine, iar artiștilor le crește cota de piață.

Și din acest motiv, îmi imaginez, Statele Unite ale Americii au atât Globul de Aur, cât și Oscarul, sau atât Pulitzer, cât și Tony etc.

Iar noi, în loc să luptăm cu toate forțele pentru a ne plasa într-un centru de atenție al societății, deși avem nevoie de public ca de aer, ne luăm cumiști ferăstrăul și începem să lucrăm la craca de sub picioare.

Eu zic să ne mai gândim.

Theodor-Cristian Popescu

P.S. Mai ales că și Festivalul Național de Teatru a devenit, recent, necompetitiv.